

Universal Declaration of Human Rights - Lamnso'

© 1996 - 2009 The Office of the High Commissioner for Human Rights

This HTML version prepared by the *UDHR in Unicode* project, <http://www.unicode.org/udhr>.

Sá' Yee Kitu Ke Nsay Yee Kùm Ghay Wìr Msòŋ

Shúu Fù

Mo kí dzəən kɪ kiíyín ji viwìr ve vìr msòŋ ví dzə á fómo Nyùu wùn à ji ghay ngàŋ seé kfəə wìr msòŋ sí dzə kinsəŋ ke vitaaví, suuyrú wùn à nyaán é kitu ke nsay,

Mo tà'ntéŋ wùn à nyaán fó ghay wìr msòŋé kù dìnən ne laàyeé a dzə wo lii nyàm se kwa' wo wù bivirin vífí vé wíri wùn à woŋ wo wíri kɪ kér fó a yu vijun ve kisunŋnìn keé ngèngèr wùn à Biímée, a'fó a dzə là fan wùn à fo kitan kɪ siin kɪ kiíyín ji dzə á shíi wo tavín wo wìr dzəm,

Mo kí dzəən é shíi ji nsəx kɪŋ á ghay wìr msòŋ fo wíri shwiíy kilòŋ e wiy e rər sí bì' fo bó á yò' dzəə kér dzəə yimò' fóo sə vitú vév fó sa' vitaavíi wùn á nə'sí,

Mo kí dzəən é shíi fóo yiì é vitúm vi wáa kòŋnén,

Mo wír veé Kintatì ke vitum veé kitu ke nsayi fèrìn ne nsəx fóo səə biímé yév e kùm kinsəŋ ke gháy wìr nsòŋ, fóo dìn viwìr wùn à viku'ùy vé wìr, à viréŋrén vé lùmèn w`n wiíy, e kfèn wáy yín ji kikuúyí ke wòŋ wùn à Dzə'əm ye juŋe dzə é mvə vitaaví ve du'un ví,

Mo vitúm ve dzəən ngàŋ se Kintatì ke vitum veé kitu ke nsay vi kà`àn ne fo áwunee vitu ji á wiy suusín wo', e so fo wìr dzəm wáa ker ghevém e kfèn a lèm nsəx see kùm ghay wùn à vitaaví vé wíri.

Mo wìr dzə`m kiíy ghay sìn wùn à vitaaví vìn vi, kí dzə é shíi fo nkà'mé vèn wáa dzə eyiìn,

Mo kí dzəən ben,

Dzə'əm Ye Ku'ùne

Nèn fùŋ

Sá'yee Kitu Ke Nsay Yee Kùm Ghay Wìr Msòŋ Rən, ji mfì' njiin yee rén fo wíri wùn à vitúm vi vidzəm, e dú e máy jiwìr wò'ón mò'ón wùn à Vintati veé wòŋ vi, mo á lem s'`a'rən ghán sidzəm e vífí, a wiy a mùm e mvèm yè'éy wùn à duŋrìi fó a tavír ghevém gháy sìn wùn a vitaaví vìn vi, shishár shishàr, e mvèm wòŋ wùn ákitu ke nsay fó yiì, áá kiíy e kfèn a lèm kijuuŋŋ e mvèm wìr veé vitum ve dzəəŋ ngàŋ si wún à wír veé vitum ve áwune sar sá'rən vi.

1

Á dzəə wir dzəm rénŋrén fó ghvəm wùn à fó ghày, á yo' dzəə wir msòŋ ji kwàn. Wìr dzəm kɪ k fómo woo fó kwà'tì wùn à fó vífí, a wù kér fó a yiì e wùmò' woo wír moo fér və.

2

Wìr dèm kér ghay wùn à vitaaví ví vidzəm mo sá' rəne suuyin là nya' kìn kùm rám, nshòm, kìn lumèn kìn Wiíy, kìn lám, biímé yee kùm Nyùu, dzəə sa', kwa'tì símó'sí, kitúm wùn à

ɲkè' se dzə'əm si, kén, kidzəy kìn anta' á mó'ó.

3

Wìr dzəm kér vitaáví fó a dzə e tin, fóo yiì mo wù ta' a yiì e kfèn a dzə e kinèn.

4

Wìr yò' kér fó a lìm vikwàn, kìn a lìm lim yee là vikaanè. Vikwàn wùn à mfinè wìr msòŋ, kìn dzə é dzəə rənè yò' kér fó a dzə.

5

Á yò' kér fó a nyàvri e wìr a yiì kfəə kinyò ke kí wáa kìn moo ji wìr yó' dzə á wìr bèy.

6

Fo nsər si, wìr dzəm kér ghay viré' vidzəm fó a yensín ji wír.

7

Wìr dzəm dzə réŋréŋ é sar nsər. A nsər kér fó a shìy wun réŋréŋ là nya'. Nsər kér fó a kìn wìr dzəm réŋréŋ là nya' e ghan se kinyà' ki nəən ne e nèn bvə' sá' wìr msòŋ rən. Lá wìr yò' a bayír wíri ji á wáa leéy á mó'ó ntén.

8

Wìr dzəm kér ghay ji nsər yeé wòn nəé e wun kinyò, e tàr kijun e ghan se wìr /wíri bvə'ən nsər ye wonje foon kìn ye yi dzəən é ɲwà' nsər woó wòn, ji yi wáa shìy wun/áwune.

9

Lá wìr yò'wìy koò wír e fìn e lav, e nə'si kìn e jùm fo wòn, a bó nsər yeé wòn yo' biimé.

10

Wìr dzəm kér ghay réŋréŋ fo á sá' nsa'rə là kilo', a wù kér ghay ji á sá' á nsa' rə é lav nsa' yeé ɲgèŋgèr ye yi tíy fo wun kitu, kfèn sá'nsa' réŋréŋ mo yi dzəən là kilo' fóo dìn vitaáví ve wù kéri wùn à vinyo ve wù kér fóo yiì vi wùn à nsa' yee kùm wun.

11

1. Wìr dzəm wo á toyin wun e kinyó kér ghay fo kwa'tii wáa dzə ji wù dzə á là jay, e meé e ghan se wù tiim e ɲgèŋgèr e kibà' ke nsa' aá sá' wun réŋréŋ mo nsər dzəən, e bóo yen jay və bi' fo dzəən fen fo dzə dzəə sí fəəsín fóo sə wun.

2. Bó yò'dzə á koò wír ji bi' fo wù bù'ùn kinyo, kìn dzə kinyo kee là ndzən ke á gov wír sho, e sar nsər wón kìn yeé kitu ke nsay e ghan se kinyo kee shooy ki kooyin, a bó yò' dzə á fò ɲge' là' ye yi shaa kinyo ke ɲwèrín kì bù'ùn e ghan se kinyo ki kì kooyin.

12

Á yò' kér fóo nəè e wìr kiliti ké dzə'ə'm, kfəə', lá', ntum si kìn fó a ròn ghvém rá, kìn yìr rá, a bó yò'dzə mo nsər ta'à. Wìr dzəm kér ghay fo nsər kin wun fo vinyò fèn.

13

1. Wìr dzèm kër ghay fó a ghan a shiíy aáwunee mvèm won mo wù kojé.
2. wír dzèm kër ghay fóo fəə fo wòn wúmó'ó kìn fo vəə, e kfèn a ker vitaáví fóo kfən e bà m e wun wòn.

14

1. Wìr dzèm kër ghay wo dzè wù wàa tà' e kfèn a yu vijun ve kibeèy fó kinjuyrì wìr kìn dzè é kitum kiné kí.
2. Kibeèy kìn ki yò'dzè kí wàa dzə fo wír vee mo a nyén fo nsa' se bó sí yo' kùm dzəə sa' yeé wòn wùn à vinyo ve bó ví yò' tóm ashií wùn à nsər se vintatì veé kitu ke nsay.

15

1. wìr dzèm kër ghay e wun wòn fó a dzə wan Nsay.
2. Bó nsər yo'biimé ji á shá'nín á wír fo wun ghày moo wan nsay kìn fóo sha'nín ghay vé fo wù kúvsín kitúm kfé (won vé')

16

1. Vilum wùn à Vikiy ve á kuyin ne là biíy kùm rám, won wùn à biímée, á kër ghay fó a ker tátí vjin, a fèr kfəə. Áwune kër vitaáví rénrə é ghan sé tátí vjin, e mvèm dzè'əm tátí vjin wùn á ghan sé jàvsin.
2. Tátí vjiné kù dzé cá' a dzè cá' a dzè fo Wiíy wùn Lùmèn ve á biimen fo áwune vitu ji dzè á wàa dzə.
3. Kfəə dzè fómo Nyù, a kfèn dzè kintatì ke ngwàrìn wòn, a kitúm wùn à wonje kër fó a kìn.

17

1. Wìr dzèm kër vitaáví fó a ker vifá vé fo wun kitu rénrén mo dzè wù wàa ker e kintatì wùn à wír á mó'ó.
2. Nsər yo'biimé ji wìr wùmò' kinen á wír wùmò' fo wun keŋ.

18

Wìr dzèm kër ghay fó a ker kwa'tì ré, vifí vé wùn à biímé rəə. Ghay rəne tátí vitaáví vee fóo kuvsín dzəə biímé Nyúy, fo wun kitu kìn é Kintatì wùn à wír á mó'ó wùn à é ngèngèr kìn kintatì fóo dìn biímé ré moo é dùnrì, e yiì, e ghvəm wùn à fóo lèm nsər.

19

Wìr dzèm kër ghay fóo shù kinyo wùn à fóo suúy kwa'tì ré; ghay rəne fó vitaáví fo wir wáa tiy e wun nshù là kinjivìr wùn à fóo tà', e səəsí, e kfèn sàmèr sá'ka wùn à kwa'tì si e dzəə see mo sá'ka yiì ghánen sho e kitu ke nsay là biíy.

20

1. Wìr dzèm kër ghay fóo tarnín wùn à wíri e kfèn tátí kintatì ke dzè'əm yee nyaán.

2. Lá wìr yò' kàn wìr ji wù tátí á kintatì ke bó yò' dzàèn koŋ rá.

21

1. Wìr dzèm kér ghay fóo a dzə e mvəm sa'yee wun wòn, fo wun kitu kin fóo sho' wíri aá li kiré' kfó.

2. Wìr dzèm kér ghay réŋréŋ fóo li kinyo kfó e dù sho e virè' vé lìm vee wun wòn aá ka'ay.

3. Tím sa' yeé wòŋe wiy a dzə, a dzə mo wíri koŋè. Koŋ rəne wiy a din wún é dzəə ye á wiy a sho'tí wíri shó e ghan sí ghan sí là kilo', a shó' tí rəne wiy a yiì wìr dzèm wo wù kuyin ne wùn à viréŋréŋ ví, aá wiy a sho' e kilìtì kìn é dzəə yee réŋ yimò' ye yi shwinen rən.

22

Wìr dzèm, moo wìr woó wòn kér ghay ló a dzə e kiŋən, e klèn a yen ji woŋe wùn à vitúm vimó' ví suúsín á wó, a kiŋ wun réŋréŋ mo káv kìn kéŋe dzəə'n é wòn si wòn si, e kùm ghay dzəə keŋ, dzə'əm wùn á lií woŋ wov ve dzəən ku fó wun viwìr wùn, wùn à ghwéme.

23

1. Wìr dzèm kér ghay fó a ker lìm. Fóo sho' kfəə lìm ye wù koŋè, e laá yò' a bo' wun, é wù wáa lìm lìm a yu vijun wùn à ji wù wáa dzə e kiŋən fó kibun ke lìm.

2. Wìr dzèm wo wù lìm lìm réŋréŋ kér fó a ker vila'ày réŋréŋ là nya'.

3. Wìr dzèm wo wù lìm lìm kér ghay fó a ker vilaámé vee réŋ ve ví gheen en wun ve dzə ví tò m wun wùn à kfəə rəə ji a dzə yí wáa ker viwìr ve wìr msòŋ, wùn à ntom sí mó' sí, a shií fèn dzə se sí wáa kìn dzə'əm rá.

4. Wìr dzèm kér ghay fóo kè' kìn fóo tatí vintatì ve ví kiŋ lìm rá vee wun kòn.

24

Wìr dzèm kér ghay fóo meèmè fo shuu lìm a yiì kifá ke wù koŋè, e tátí wùn à ghán sé lìm se sí wáa dzə sì gheénén wùn à vishiíy ve bam vi, a meèmè yee kè' fó ngàm ye yí wáa ker vilaámé.

25

1. Wìr dzèm kér ghay fóo a ker dzə'əm ye yí wáa dzə e gheénén fóo yiì é wún wun wáa dzə e távín wùn à kfəə rəə, moo fó viyikìr, ndzəy, lav wùn à shív si, a vinyo veé shií ve ví wáa sə wun, e kfən a ker ghay fo á wáa leéy fo wun e ghan sé kibun ke lìm, se yàsí, sé ndzəm, sé vɪŋkfə, sé vidzəənè kìn kighà' woó dzə'əm wo wù shaàne vitaáví vé.

2. Yìy wùn wàn kér ghay fó a ker leéy wùn àsé yee jeéyí. Wón adzəm ve a dzəən kìn é mvəm tátí vijn kìn é visàkii kér ghay réŋréŋ fó a dzə à kiŋən é dzə'əm.

26

1. Wìr dzèm kér ghay fóo ye'éy ŋwà'. Yé'éy rəne kér fó a dzə kisán, a kí fèm ghà'é le, e ŋkè'se á dzəə yìy yé'éy sho yíyin. Ŋkè' yé'éy ye yiyìn rən kér fó a dzə kù fo wìr dzèm. Yé'éy fèr wùn à yé lème kér fó a dzə tèéter fo wìr dzèm. Yé'éy se tavkín sí se sí shaàn sìn si wiy a dzə fo wìr dzèm reŋréŋ mo vífí vé ví dzəən.

2. Shií ṇwà'wo ye'éyíne kér fó a dzə f́óo yìi é wir kiíy wùn à f́óo tavír ghwém yee kùm ghay wùn à vitaáví vé wír msòṇ ví. Yí kér f́óo kuyír yúnín, a lì vinyo fotèr, a kuyír viṇkar e vitúm vidzəm ví mvəm, e mvəm kfəə se wír msòṇ kìn vitatì ve dzəə biímé Nyù, e kdèn a tavír lìm se kintatì ke vitum veé kitu ke nsay f́ó a lèm nyaáṇ.

3. Atàr wùn aàyìyí kér ghay f́óo sho' kfəə ye'éy ye dzə á wàa fo e wón véví.

27

1. Wír dzəm kér ghay f́ó a tatí là kan e vinyò ve lii woo wun wòn, e kfèn a yu vijun ve fèr, a ker kilíṇ fo kikuuyí ké vinyò ve á tàrìn ne kijun wùn à sé' və.

2. Wír dzəm kér ghay f́ó dzə e kiṇèn f́ó yir wùn à f́ó sé' wo wù loòn fo wun fèr kìn dzə yé tàr vinyò, sáṇ wùn à yé fèr kiwoo.

28

Wír dzəm kér ghay f́ó a ker nyaáṇ e wun wòn wùn á kitu ke nsay, e f́í' a ker ghay wùn à vitaáví vé ví mo sá' rène suuyin.

29

1. Wír dzəm kér f́ó a lìm, a dzə e wun kilíṇ bì'fo dzəèn f́ó cá'cá' fo dzə wù kùyír kitú kfə là kinjivír.

2. Mo wír dzəm dìn ghay sìn wùn à vitaáví vé ví, wiy a sèr cá' vinyo vee mo nsər suuyì, e f́í' a kìn kiíy wùn à ghwéme fo ghà y wùn à vitaáví vé wír á mó'ó wùn à f́óo runér réṇréṇ mo lii wo jun, nyaáṇ woó wòn wùn à dzə'əm ye juṇe e wòn wo wír dzəm kér ghay shoo ta'à.

3. Bó yò'dzə a dìn ghay sìn wùn à vitaávi vin vi jeéy e shaà fo dzəə yee mo kintatì ke vitúm veé kitu ke nsay ki ta'à.

30

Ki nyo ki yò'dzə shó e sa' fèn ke dzə kitúm, kintatì kìn wír wù bìnér ji kí f́ó wun vitaáví ji wù wàá yìi á kinyo ke kí laar á ghay sí wùn à vitaáví ví ve á saṇen é sa'fèn.